

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

Навчально-науковий інститут моделювання та аналізу патологічних процесів

Кафедра іноземних мов

Відділ порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України

Universitea «Alexandru Ioan Cuza» IAȘI (Romania)

Humboldt-Universität zu Berlin (Deutschland)

Rīgas Valsts Tehnikums (Latvia)

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach (Polska)

Lebanese American University Medical Center (Lebanon)

«ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ОСВІТІ ТА МЕДИЦИНІ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ КОНТЕКСТ»

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(12-13 жовтня 2018 року)**

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига» 2018

Рекомендовано до друку вченою радою Навчально-наукового інституту моделювання та аналізу патологічних процесів (протокол № 1 від 4.09.2018)

Редакційна колегія:

Корда Михайло Михайлович	ректор ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України», заслужений діяч науки і техніки України, доктор медичних наук, професор
Шульгай Аркадій Гаврилович	проректор з науково-педагогічної роботи ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України», доктор медичних наук, професор
Кліщ Іван Миколайович	проректор з наукової роботи ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України», заслужений діяч науки і техніки України, доктор біологічних наук, професор
Федчишин Надія Орестівна	завідувач кафедри іноземних мов ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України», доктор педагогічних наук, доцент

ISBN 978-966-673-339-2

Відповідальний за випуск: кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України» **Ворона І.І.**

Автори несуть відповідальність за наукову вірогідність і коректність уміщених у збірнику матеріалів.

Трансформаційні процеси в освіті та медицині: вітчизняний та зарубіжний контекст: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 жовтня 2018 р.). – Тернопіль, ТДМУ, 2018. – 276 с.

Матеріали збірника присвячено аналізу проблем, які обговорювалися на Міжнародній науково-практичній конференції «Трансформаційні процеси в освіті та медицині: вітчизняний та зарубіжний контекст», а саме: якість вищої медичної освіти у порівняльно-історичній ретроспективі; стратегії розвитку та трансформаційні процеси освіти й медицини; педагогічні, філософські, лінгвістичні та психолінгвістичні проблеми змісту й організації навчального процесу інтеграції вищої медичної освіти України в європейській освітній простір; міжнародний досвід підтримки інклюзивної освіти; освітні та медичні реформи в умовах глобалізації; перспективність зарубіжного медичного досвіду в Україні; мовна підготовка іноземних громадян у вітчизняних вищих навчальних закладах; міжкультурна комунікація лікаря в умовах інноваційних процесів у глобалізованому світі; актуальні проблеми дистанційного навчання в системі медичної освіти; проблеми та перспективи розвитку вищої (медичної) освіти. Видання призначене для науковців, аспірантів, викладачів, студентів та всіх, хто цікавиться здобутками у галузі освіти й медицини.

жування науковців за кордоном, організації спільних наукових досліджень і проектів професійного навчання у медицині, переймання передового досвіду, технологій, найсучасніших методів діагностики та лікування, проте водночас, і є викликом для України.

Література:

1. Говоровська О.О. Інтернаціоналізація вищої освіти України під впливом глобалізації суспільства. Міжнародний науковий вісник: збірник наукових статей за матеріалами XXVII Міжнародної науково-практичної конференції, Ужгород – Будапешт, 26-29 листопада 2013 року /ред. кол. В.І.Смолянко (голова), І.В.Артёмов та ін. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2014. – Вип. 8(27). – С. 96-102.

2. Кузьмин А. В. Миграция: проблемы межкультурной коммуникации. – Улан-Удэ : Изд-во ВСТГУ – 2006. – С. 215.

Копіца Євгенія Петрівна,
*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов;*

Пислар Тетяна Петрівна,
*ст. викладач кафедри іноземних мов,
Одеський національний медичний університет,
м.Одеса, Україна*

РОЛЬ СИСТЕМИ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ У ВИХОВАННІ СОЦІАЛЬНО АКТИВНОЇ ОСОБИСТОСТІ

Розвиток медицини як науки і її вплив на стан сучасної медичної термінологічної лексики, яка відбивається в появі нових методів і способів лікування, профілактичних і діагностичних захворювань, створенні нових лікарських препаратів та медичних приладів, що потребують нових номінацій, пояснюють динаміку розвитку медичної термінології.

Курс «Латинська мова та медична термінологія» є невід’ємною складовою системи підготовки медичних працівників. У вищих медичних навчальних закладах важливою умовою успішного вивчення та засвоєння дисциплін медичного профілю, а також отримання студентами всебічної професійної підготовки є термінологічна грамотність, основи якої закладаються курсом латинської мови. Оволодіння основами латинської мови надає студентам можливість

правильно утворювати, перекладати і вживати анатомічні, фармацевтичні та клінічні терміни, допомагає свідомо опанувати медичну номенклатуру. Основним завданням курсу «Латинська мова та медична термінологія» є навчити студентів термінологічної латини, яка функціонує в медичній науці, допомогти набути практичних умінь та навичок використання фахової латинської термінології у навчальній та науковій діяльності. Курс виконує важливі загальноосвітні та виховні завдання. Латинська мова є міжнародною мовою медицини, професійною мовою лікаря та фармацевта. Це мова, яка формувалася протягом багатьох віків за допомогою давньогрецьких і латинських слів та термінотворчих елементів і вживається для номінації термінів у складі сучасних міжнародних номенклатур – анатомічної, гістологічної, біологічної, фармацевтичної та ін. Знання медичної латини полегшує процес розуміння професійної літератури на інших мовах: англійській, французькій тощо.

Методика навчання латинської мови студентів-медиків має своє коло завдань і проблем, розробка яких вимагає постійного розвитку і упровадження нових методів. Основи вивчення мови, аналіз мовного матеріалу мають велике значення для методики, оскільки саме мета навчання визначає основний напрямок в організації цього процесу. Вибір мети залежить від характеру і загальних завдань, які поставлені перед студентами медичних вишів.

Практична мета полягає у формуванні вмінь та навичок читання, письма, перекладу професійної термінології. Оволодіння латинською лексикою студентами-медиками повинно стати засобом поповнення знань із їхньої основної спеціальності. Кінцевою метою вивчення латини є саме практичне засвоєння медичної термінології (анатомічної, клінічної, фармацевтичної), сприяти формуванню високої професійної мовної культури лікаря. Особливої уваги необхідно приділяти вмінню позначати лексичними засобами латинської мови (у поєднанні з терміноелементами та частотними відрізами грецького походження) спеціальні поняття у різних дисциплінах медико-біологічного характеру.

Педагогічною наукою запропоновано різні шляхи оптимізації навчального процесу. Одним з них є проблемність навчання. Проблемне навчання як особлива система навчання ставить за мету використання психологічних особливостей мислення студентів з

метою керування засвоєнням знань. Основна увага приділяється не стільки сприйманню та пам'яті, скільки мисленню, що сприяє підвищенню активності студентів, підвищенню ефективності навчання. Новизна ідеї полягає в тому, що ставиться завдання сформувати соціально активну й відповідальну, творчо думаючу і працюючу особистість шляхом створення оригінальної системи безперервної освіти.

Особливої значущості у цьому аспекті набуває оптимізація самостійної роботи студента, розвитку його творчих здібностей, участь у науково-дослідній та пошуковій роботі, формування такого фахівця, якого потребує сьогодення. Актуальність формування фахової компетентності студентів засобами самостійно-дослідницької діяльності підсилюється тим, що ця проблема пов'язана з такими важливими науковими завданнями, як інноватизація змісту та форм професійної освіти.

При цілеспрямованому навчанні студентів медичних вузів в основу покладена організація процесу навчання. Одним із основних методичних прийомів у вивченні латинської медичної лексики студентами є заучування напам'ять професійних термінів, терміноелементів. Але засвоєння матеріалу студентами в цілому має бути побудоване на принципах організованої та ціле направленої діяльності викладача і студентів. Викладач, знаючи кінцеву мету навчання і володіючи предметом навчання, виконує основну функцію з планування та організації учбового процесу. Виконання цього завдання не повинно носити пасивний характер. У такому випадку студент стане не учасником процесу навчання, а лише його об'єктом, і його здатність до цілеспрямованої діяльності залишиться невикористаною. Успіх навчання, тобто результативність діяльності студентів залежить від того, як планується і організовується викладання.

Основним мотивом діяльності студентів є розуміння мети, що лежить в основі навчальної діяльності студентів. Студенти мають усвідомлювати ті вимоги, які поставить перед ними їхня майбутня професія. Ця сторона загальнонавчальної мотивації очевидна для викладачів і повинна бути в повній мірі доведена до свідомості студентів, оскільки цілий ряд прийомів і видів робіт над матеріалом, що є необхідним для задоволення цієї вимоги, набуває в очах студентів іншого змісту.

Отже, основним підходом до навчання латинської мови є особистісно-орієнтовний підхід, у центрі уваги якого є особистість студента, урахування його особливостей, можливостей та здібностей.

Коцюба Роман Богданович,
*викладач кафедри іноземних мов,
ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет
імені І.Я. Горбачевського МОЗ України», м. Тернопіль, Україна*

ВІРТУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕТНОСТІ

Сучасний розвиток інформаційного простору всіх сфер діяльності профільного спрямування зумовлює необхідність формування іншомовної комунікативної компетентності як мовної складової професійної компетентності майбутнього фахівця. У зв'язку з цим виникає потреба у використанні віртуального навчального середовища (ВНС) як дидактико-методичного супроводу навчального процесу, імерсивна здатність якого забезпечуватиме активний перебіг усіх психічних процесів студента в умовах, максимально наближених до реальності.

У науковій літературі поняття «віртуальне навчальне середовище» висвітлюють з двох позицій: з позиції комп'ютерної інженерії, ВНС є виключно комп'ютерно-опосередкованим середовищем, можливість існування якого забезпечується технічними засобами та телекомунікаційними мережами. З позиції психології, ВНС - це середовище, що генерується психікою людини і має чуттєво-образну природу. В запропонованому нами віртуальному навчальному середовищі, в якому ми організуємо підготовку студентів в єдине соціально-професійне середовище на основі дистанційно-модульного підходу при вивченні іноземної мови, важливі наступні дефініції: постійна наповненість модуля, універсальність представлення, ефект прогнозованого очікування.

Постійна наповненість модуля. Під цим поняттям ми розуміємо поступове заміщення елементів віртуального середовища реальним. Це здійснюється з посередництвом інтерактивного навчання (колективні і комп'ютерні тренінги, слайд і відео лекції, фільми, ділові ігри), збільшенням соціокультурного рівня працівників і студентів